VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valtion eläkerahastoa koskevan lainsäädännön tarkistaminen

- VaV & TaV kuuleminen 16.2.2022

RMO/osastopäällikkö Kariniemi
16.2.2022

Tausta

- Valtion eläkerahasto (VER) on lähestymässä sille asetettua rahastointitavoitetta eli 25 % eläkevastuista. Rahastointiaste oli vuoden 2020 lopussa noin 23 %.
- VTV ja VER ovat nostaneet esille tarpeen varautua hyvissä ajoin tavoitekoon saavuttamiseen, jotta rahastolla olisi edellytykset harjoittaa pitkän aikavälin sijoituspolitiikkaa.
- VM:n sisäinen työryhmä selvitti vuonna 2019 miten rahastointisääntöjä tulisi muuttaa, jotta rahasto voisi jatkossa toteuttaa tehokkaasti sille laissa määrättyä tehtävää **varautua** valtion eläkemenoihin ja **tasata** niitä.
- Työryhmän työn pohjalta on laadittu hallituksen esitys, joka annettiin eduskunnalle helmikuussa 2022.
- Lakimuutoksen on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian.

Nykytila

- Rahaston varallisuus oli vuoden 2020 lopussa markkina-arvoltaan 21,0 miljardia euroa (ja rahastointiaste 23 %)
- Valtion eläkemenot olivat 4,8 miljardia euroa vuonna 2020.
- Vuonna 2020 rahastosta siirrettiin valtion talousarvioon 1,9 miljardia euroa. Rahastoon tuloutettiin eläkemaksuina ja muina maksuina noin 1,5 miljardia euroa, eli nettomääräinen siirto rahastosta talousarvioon oli likimain 400 miljoonaa euroa
- Eli rahaston eläkemenoa tasaava vaikutus oli noin kahdeksan prosenttia eläkemenosta

Nykytilan arviointia I

- Viimeisimpien arvioiden mukaan rahasto saavuttaa 25 % rahastointiastetavoitteen vuoden 2021-2022 aikana
- Tavoitetason saavuttamisen jälkeen
  - Vuosittaisen talousarviosiirron määrä täysin harkinnanvarainen -> Vaikeuttaa rahaston varojen likviditeetinhallintaa
  - Laki edellyttää että rahaston varojen käytöstä säädetään erikseen -> aiheuttaa epävarmuutta rahaston tehtävästä mikä vaikeuttaa sijoitushorisontin määrittelyä

Nykytilan arviointia II

Valtion eläkemenot nimellisesti ja reaalisesti

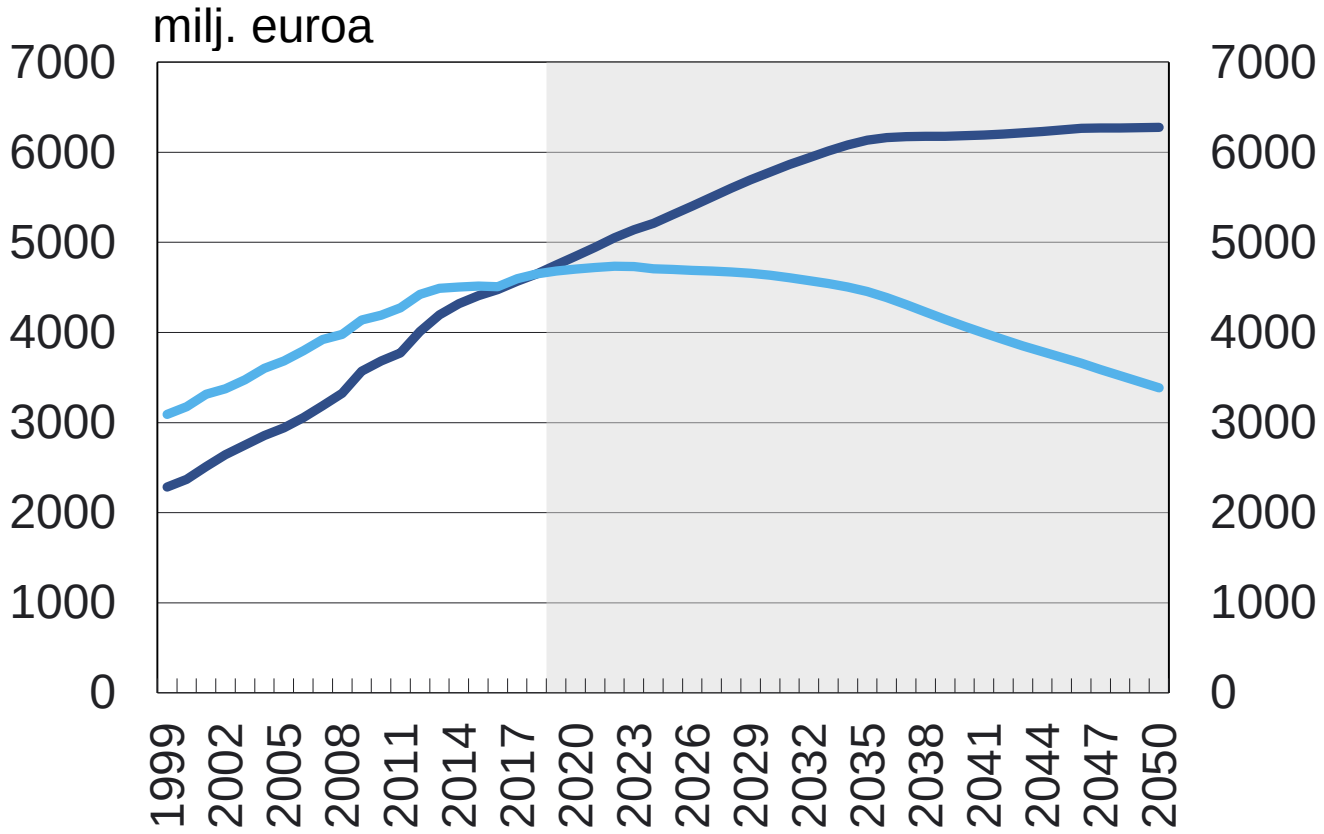

Lähde: Keva ja työryhmän

- Eläkemenot saavuttamassa huippunsa reaalisesti. Nimellisesti menot kasvavat 2030-luvulle asti
- Valtion eläkemenojen tasaamisen näkökulmasta olisi perusteltua, että rahastosta valtion talousarvioon tehtävän siirron osuutta eläkemenojen rahoituksesta kasvatettaisiin maltillisesti 2020-luvulla, jolloin valtion eläkemenot suhteessa palkkasummaan ovat suurimmillaan

Keskeiset ehdotukset

- Nostetaan talousarviosiirtoa asteittain 45 prosenttiin eläkemenosta vuodesta 2024 alkaen
- Rajataan rahaston kokoa 3 %-yksikön potentiaalisella lisäsiirrolla, jos rahaston tavoitetaso (eli 25 prosenttia eläkevastuusta) ylittyy kahtena vuonna peräkkäin
- Keskeiset perustelut:
  - Tasataan rahastosta valtion talousarvion eläkemenoja nykyistä enemmän silloin, kun ne ovat suurimmillaan;
  - Parannetaan rahastosta valtion talousarvioon tehtävän siirron määrän ennakoitavuutta rahaston kartuttua täyteen määräänsä, mikä helpottaa rahaston sijoituspolitiikan toteutusta. Näin voidaan myös osaltaan turvata rahaston sijoitusten odotettua tuottoa pitkällä aikavälillä.

Muut ehdotukset

- Esityksessä ehdotetaan myös rahaston toimitusjohtajan virkasuhteen keston rajaamista viiden vuoden mittaiseksi ja tehtävän kelpoisuusvaatimuksista säätämistä lain tasolla
  - Vastaisi valtion ylimmälle virkajohdolle asetettuja vaatimuksia
- Lisäksi täsmennettäisiin rahaston hallitukselta vaadittavaa sijoitustoiminnan osaamista koskevaa sääntelyä
  - Vastaisi Kevalle ja yksityisen alan työeläkeyhtiöille asetettuja vaatimuksia hallituksen sijoitustoiminnan asiantuntemuksesta ja hallituksen jäsenen hyvämaineisuudesta

Esityksen vaikutukset I

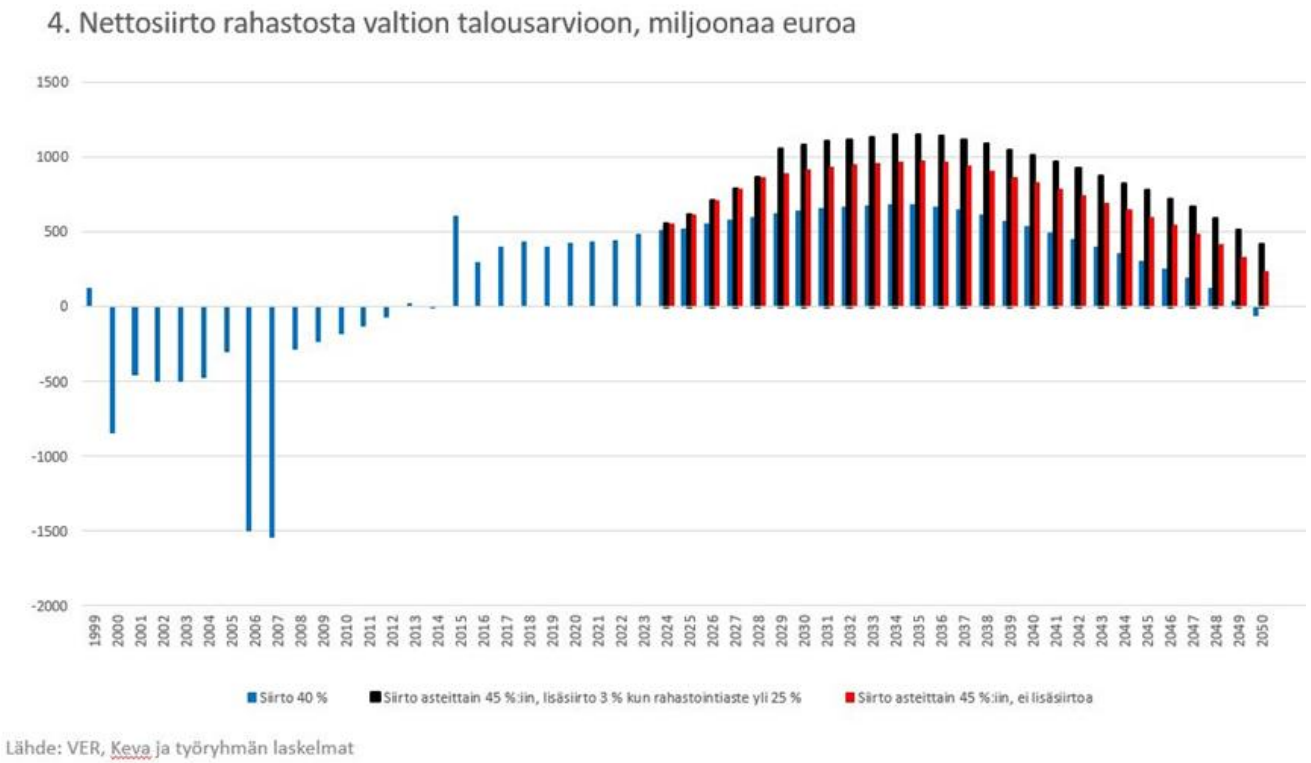

Lähde: VER, Keva ja työryhmän laskelmat

- Vuonna 2028 siirron saavuttaessa 45 prosenttia siirto olisi noin 270 miljoonaa euroa suurempi kuin ilman siirron kasvattamista.
- 2030-luvun alkupuolella eläkemenojen ollessa suurimmillaan rahastosta talousarvioon siirrettävä määrä ylittäisi rahaston saamat eläkemaksutulot noin 1-1,2 miljardilla eurolla (riippuen tuotoista)
- Rahastosiirron 3 %-yksikön tilapäinen korottaminen 25 prosentin rahastointiasteen täytyttyä tarkoittaisi noin 150 -180 milj. euron lisäsiirtoa rahastosta valtion talousarvioon.
- Sääntöperusteinen lisäsiirto vähentäisi olennaisesti rahaston epävarmuutta tulevan talousarviosiirron määrästä silloin, kun rahaston rahastointiaste on 25 prosentin tuntumassa.

Esityksen vaikutukset II

5. Rahaston varat, miljoonaa euroa

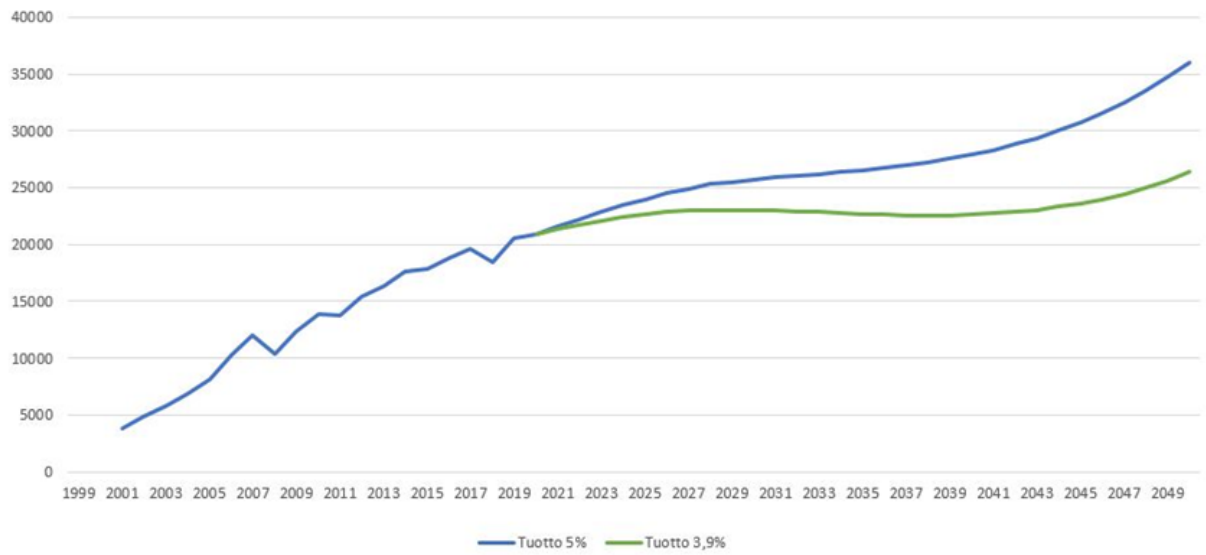

Lähde: VER, Keva ja työryhmän laskelmat

- Talousarviosiirron lisäämisestä huolimatta rahaston euromääräinen koko todennäköisesti kasvaisi edelleen.
- Rahaston koko olisi vuoden 2043 lopussa viiden prosentin tuotto-oletuksen toteutuessa noin 29 miljardia euroa ja 3.9 prosentin toteutumalla noin 23 miljardia euroa
- Luonnollisesti historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta eli tuleviin tuottoihin liittyy epävarmuutta

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Esityksen vaikutukset III

6. Rahaston varat suhteessa eläkevastuuseen 5 prosentin tuotto-odotuksella, %

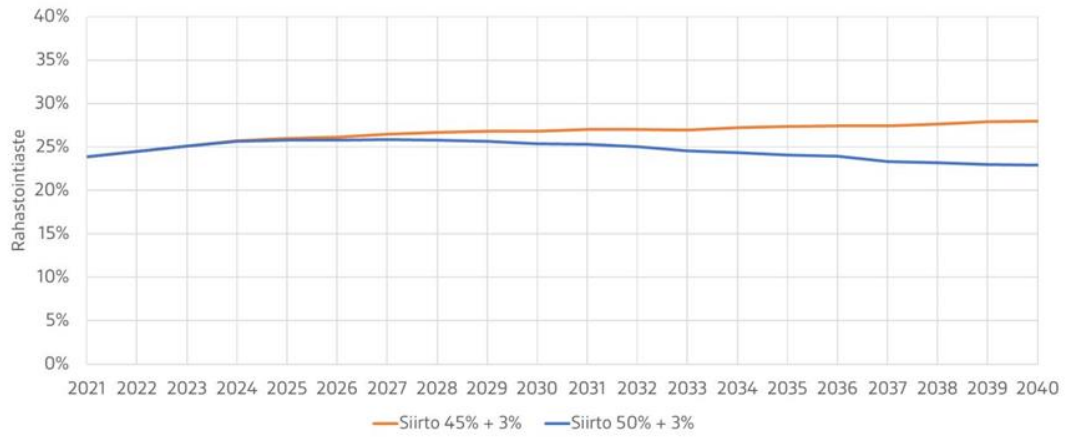

Lähde: VER, Keva ja työryhmän budjettisiirtovaihtoehdot

7. Rahaston varat suhteessa eläkevastuuseen 3,9 prosentin tuotto-odotuksella, %

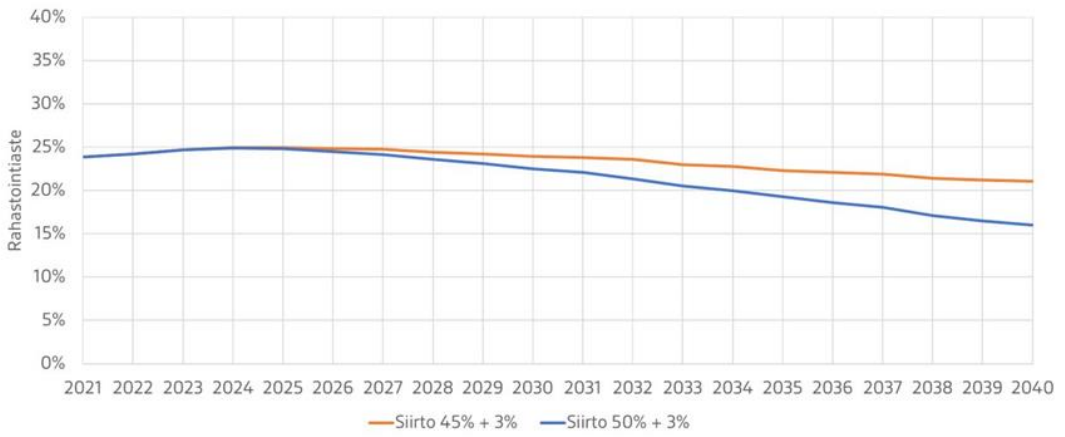

Lähde: VER, Keva ja työryhmän budjettisiirtovaihtoehdot

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Esityksessä analysoituja vaihtoehtoja

- Nykytilan pitäminen ennallaan
  - Epävarmuus talousarviosiirron vuosittaisesta määrästä vaikeuttaisi edelleen rahaston sijoituspolitiikan toteutusta
  - Edellyttäisi joka tapauksessa että rahaston varojen käytöstä säädettäisiin erikseen
- Rahastointitavoitteen korottaminen
  - Toisi hetkellisesti ennakoitavuutta rahaston sijoitustoimintaan, kunnes jälleen lähestyttäisiin uutta tavoitetta
  - Rahaston eläkemenoja tasaava vaikutus jäisi suhteellisen vaatimattomaksi
  - Lopulta rahasto alkaisi kartuttaa varoja tavalla, jonka yhteys laissa sille säädettyyn tehtävään hämärtyisi. Rahaston tehtävän tosiasialliseen muuttamiseen liittyisi myös valtiosääntöoikeudellisia kysymyksiä.
- Talousarviosiirron kasvattaminen 50 prosenttiin eläkemenosta
  - Tasaisi eläkemenoja 45 prosentin siirtoa voimakkaammin
  - Eläkerahaston hallussa olevat varat alkaisivat edellistä vaihtoehtoa todennäköisemmin vähentyä

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!